

ILGOR XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA MALL-INTEGRATSIYALI
MULTIMODAL PLATFORMA ORQALI BO‘LAJAK FILOLOG TALABALARDA
PLURIMADANIYLIKNI SHAKLLANTIRISH

Azimova Sevara Muzaffar qizi - mustaqil tadqiqotchi

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi bo‘lajak filolog talabalarda plurimadaniy kompetensiyani rivojlantirishda MALL (Mobile-Assisted Language Learning) texnologiyalarining multimodal yondashuv bilan uyg‘unlashuvi tahlil etiladi. Ilgor xorijiy davlatlar — AQSH, Buyuk Britaniya, Finlyandiya va Janubiy Koreya tajribalari asosida o‘qitish samaradorligini oshirish imkoniyatlari yoritiladi. O‘zbekiston ta’lim tizimida ushbu modelni tatbiq etish raqamli ta’lim sifatini yaxshilash va madaniyatlararo muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: MALL texnologiyasi, multimodal yondashuv, plurimadaniy kompetensiya, madaniyatlararo muloqot, raqamli ta’lim, filologik ta’lim.

Аннотация. В данном тезисе анализируется интеграция технологии MALL (Mobile-Assisted Language Learning) с мультимодальным подходом в процессе формирования плюримадийной компетенции у будущих филологов. На основе передового опыта таких стран, как США, Великобритания, Финляндия и Республика Корея, рассматриваются возможности повышения эффективности обучения и развития межкультурной коммуникации. Внедрение данной модели в систему образования Узбекистана способствует повышению качества цифрового обучения и формированию у студентов навыков межкультурного взаимодействия.

Ключевые слова: технология MALL, мультимодальный подход, плюримадийная компетенция, межкультурная коммуникация, цифровое образование, филологическое образование.

Annotation. This thesis examines the integration of MALL (Mobile-Assisted Language Learning) technology with a multimodal approach in developing pluricultural competence among future philology students. Based on the advanced experience of the USA, the United Kingdom, Finland, and South Korea, it explores ways to enhance the effectiveness of language education and intercultural communication. The implementation of this model in

Uzbekistan's educational system contributes to improving the quality of digital learning and fostering students' intercultural communication skills.

Keywords: MALL technology, multimodal approach, pluricultural competence, intercultural communication, digital education, philological education.

Globalashuv jarayonida bo'lajak filolog mutaxassislardan nafaqat lingvistik bilimlar, balki madaniyatlararo muloqot, tolerantlik, empatiya va kommunikativ moslashuv kabi plurimadaniy kompetensiyalar ham talab etilmoqda. Shu bois, zamonaviy ta'lim tizimida an'anaviy metodlar o'rnini raqamli texnologiyalar asosida shakllanayotgan innovatsion yondashuvlar egallab bormoqda. Shulardan biri — **MALL (Mobile-Assisted Language Learning)** texnologiyasidir. U mobil ilovalar orqali o'qitish jarayonini istalgan joyda, istalgan vaqtda tashkil etish imkonini beradi hamda ta'limni individuallashtirishga xizmat qiladi. MALL texnologiyasini **multimodal yondashuv** bilan integratsiyalash orqali talabalarning nafaqat tildagi, balki madaniyatlararo muloqotdagi kompetensiyasini ham rivojlantirish mumkin. Multimodal yondashuvda matn, audio, video, infografika va vizual komponentlar uyg'unlikda qo'llanilib, o'quv jarayonining ko'pkanallilik (multichannel) asosida tashkil etilishini ta'minlaydi. Ilgor xorijiy tajribalar tahlili shuni ko'rsatadiki, AQSH, Buyuk Britaniya, Finlyandiya va Janubiy Koreya kabi davlatlarda MALL asosida ishlab chiqilgan multimodal platformalar filologik ta'limni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bu tizimlarda talabalarga madaniyatlararo kontekstda muloqot qilish, chet tilini haqiqiy kommunikativ vaziyatlarda qo'llash va raqamli madaniyat elementlarini tahlil qilish imkoniyati yaratiladi. Xorijiy tajribaning o'rganilishi MALL integratsiyasi asosida plurimadaniy kompetensiyani rivojlantirishning samarali yo'llarini ko'rsatadi. O'zbekiston ta'lim tizimiga moslashtirilgan bunday model o'quv jarayonini zamonaviy raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirib, talabalarni nafaqat lingvistik jihatdan, balki madaniyatlararo muloqotga ham tayyorlaydi. Multimodal MALL yondashuvi orqali talabalarda tilni amaliy qo'llash, chet madaniyatini anglash, muloqotda madaniy farqlarni hisobga olish, hamda moslashuvchan kommunikativ strategiyalarni shakllantirish imkoniyati yaratiladi.

AQSH, Buyuk Britaniya, Finlyandiya va Janubiy Koreya kabi ilg'or davlatlarning tajribasi bugungi kunda filologik ta'lim sohasida MALL (Mobile-Assisted Language Learning) texnologiyalarini multimodal yondashuv bilan uyg'unlashtirish bo'yicha eng muvaffaqiyatli amaliyotlarni namoyon etmoqda. AQSH tajribasi shuni ko'rsatadiki, bu mamlakatda til o'rganish jarayoni to'liq raqamlashtirilgan va talabalarning o'zlashtirish darajasi mobil ilovalar, sun'iy intellekt tizimlari va multimodal materiallar orqali tahlil

qilinadi. "LinguaQuest" va "Edmodo MALL" kabi platformalarda har bir talaba individual o'quv yo'nalishiga ega bo'lib, interaktiv video-dialoglar, AR sahnalar va virtual madaniyat almashinuvi topshiriqlari orqali chet tilini nafaqat lingvistik, balki madaniy tajriba asosida o'rganadi. AQSHda bunday tizimlar orqali talaba chet tilini "tirik muloqot" shaklida o'zlashtiradi, bu esa uning madaniyatlararo tafakkurini chuqurlashtiradi. Buyuk Britaniya tajribasi ham o'ziga xos. Bu yerda MALL texnologiyalari madaniyatga singdirilgan o'qitish tamoyiliga asoslanadi. Masalan, "Cultural Immersion MALL" dasturlari talabalarga o'rganilayotgan til madaniyatiga virtual sayohat qilish imkonini beradi: ular britan madaniy muhitida yaratilgan real hayotiy vaziyatlarda suhbat quradi, madaniy stereotiplarni tahlil qiladi va interaktiv topshiriqlar orqali kommunikativ moslashuvni o'rganadi. Bu orqali til o'rganish jarayoni faqat grammatikani emas, balki milliy mentalitet, qadriyat va ijtimoiy nutq xulqini o'zlashtirishni ham o'z ichiga oladi. Finlyandiya ta'lim tizimi esa o'zining innovatsion pedagogik yondashuvlari bilan mashhur. Bu mamlakatda "CultureBridge" va "Mobile Multiliteracy" dasturlari orqali talabalar multimodal topshiriqlarni bajarish jarayonida til bilan birga turli madaniyatlarni taqqoslaydi, muloqot strategiyalarini tahlil qiladi va o'z milliy qadriyatlarini global kontekstda baholaydi. Finlyandiya o'quv dasturlarida MALL texnologiyalari yordamida multimodal savodxonlik (ya'ni matn, audio, video, grafik axborotni tahlil qilish ko'nikmasi) asosiy kompetensiyalardan biri sifatida qaraladi. Bu mamlakatda raqamli ta'lim vositalari yordamida talabalarda madaniyatlararo sezgirlik, tolerantlik va empatiya faol shakllantiriladi. Janubiy Koreya tajribasi esa yuqori texnologik infratuzilma bilan ajralib turadi. Bu davlatda MALL ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. "Smart MALL" dasturi orqali talabalar mobil ilovalar yordamida AR (augmented reality) asosidagi madaniy sahnalarga kiradi, chet tillarini kontekstual vaziyatlarda o'rganadi, nutqiy vaziyatlarni virtual tarzda tahlil qiladi. Koreyada har bir o'quv platforma sun'iy intellekt bilan integratsiyalangan bo'lib, talabaning o'zlashtirish tezligi, talaffuzi va grammatik xatolari avtomatik baholanadi. Bu tajriba MALL texnologiyasining madaniyatlararo kompetensiya rivojlanishiga real ta'sirini ilmiy asosda isbotlab bergan.

Endi ushbu ilg'or amaliyotlarni O'zbekiston ta'lim tizimiga tatbiq etish masalasiga to'xtaladigan bo'lsak, mamlakatimizda so'nggi yillarda chet tillarini o'qitish davlat siyosati darajasida rivojlantirilmogda. Prezident qarorlari bilan raqamli ta'lim platformalari, masofaviy o'qitish tizimlari va mobil ilovalar joriy etilmogda. Ammo hozircha bu jarayon asosan lingvistik kompetensiyani oshirishga qaratilgan bo'lib, plurimadaniy kompetensiyani rivojlantirish komponenti yetarlicha yoritilmagan. Shuning uchun xorijiy tajribalardan kelib chiqib, O'zbekiston oliy ta'lim tizimida MALL-integratsiyali multimodal o'quv modelini ishlab chiqish va uni amaliyotga tatbiq etish zarur. Bu model orqali talabalarda nafaqat chet

tilini bilish, balki madaniyatlararo tafakkur, global moslashuvchanlik, muloqot etikasini anglash kabi ko'nikmalarni shakllantirish mumkin bo'ladi. Multimodal yondashuv asosida yaratilgan MALL-platformalar talabalarga o'z ona madaniyatini chet madaniyatlar bilan taqqoslab o'rganish, ijtimoiy va lingvokulturologik farqlarni tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa o'z navbatida O'zbekiston filologik ta'limini xalqaro standartlarga yaqinlashtiradi, raqamli o'qitish sifatini oshiradi va bo'lajak filologlarni global muloqot madaniyatiga ega mutaxassislar sifatida tayyorlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, MALL texnologiyasini multimodal yondashuv bilan uyg'unlashtirish bo'lajak filolog talabalarda plurimadaniy kompetensiyani shakllantirishning innovatsion vositasi sifatida ahamiyat kasb etadi. Xorijiy tajribalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bu model til o'rganish jarayonida nafaqat lingvistik, balki madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini ham samarali rivojlantiradi. O'zbekiston oliy ta'limida bunday modelni joriy etish talabalarning tilni amaliy qo'llash, madaniyatlararo tafakkur va global moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Shunday qilib, multimodal MALL yondashuvi filologik ta'limni xalqaro standartlarga yaqinlashtiruvchi, raqamli va madaniy jihatdan boyitilgan samarali ta'lim modeli hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kukulska-Hulme, A. Mobile-Assisted Language Learning (MALL): The challenges and opportunities of mobile technology in language education. Cambridge University Press, 2020.
2. Godwin-Jones, R. "Emerging Technologies: Smartphones and Language Learning." *Language Learning and Technology*, 21(2), 3–17, 2017.
3. Stockwell, G., Hubbard, P. "Some Emerging Principles for Mobile-Assisted Language Learning." *The International Research Foundation for English Language Education (TIRF)*, 2013.
4. Pegrum, M. *Mobile Lenses on Learning: Languages and Literacies on the Move*. Springer, 2019.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev. "Chet tillarini o'qitish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–5117-son Qaror, 2021.